

Spojenecké cvičení — škola socialistického internacionalismu

V Československé lidové armádě se přikládá společným cvičením s vojsky armád států Varšavské smlouvy mimořádná důležitost, neboť nejšířejí a nejkompaktněji vyjadřují, jak armáda plní úkoly vytyčené XVI. sjezdem Komunistické strany Československa, jak se zvyšuje připravenost naší armády ke splnění jejích vlasteneckých a internacionálních povinností.

Společná cvičení, jakými jsou např. Štít, Družba, Bratrství ve zbrani, Sojuz, Granit i další chápeme jako významný prostředek k prohloubení bojové připravenosti naší armády. Zdokonaluje se na nich bojové mistrovství velitelů, štábů i vojsk, jsou zdrojem bohatých zkušeností z práce velitelů, štábů a politických pracovníků, školou nových přístupů k řešení složitých situací, které vyžaduje vedení soudobého boje.

Tato cvičení jsou též nenahraditelnou školou socialistického internacionalismu. Výrazně upevňují bojové přátelství mezi příslušníky bratrských armád, posilují hrdost a odpovědnost našich vojáků k socialistickému společenství a bojovému svazku, který tvoří armády států Varšavské smlouvy. Průběh všech dosavadních cvičení byl demonstrací nerozborné jednoty, bojové a politické síly našich armád, zárukou spolehlivé obrany socialismu.

Dosáhnout vysoké kvality a splnění všech cílů společných cvičení vyžaduje intenzivní SPP. Zkušenosti ukazují, že zejména roz-

sáhlejší a náročnější cvičení, jakými jsou např. Štít, je nutné plánovat a připravovat s dostatečným předstihem.

Včasná znalost cílů a hlavních úkolů stanovených pro cvičení i dostatečná představa o předpokládaných hlavních opatřeních umožňuje rozvinout mezi všemi účastníky cvičení cílevědomou konkrétní SPP.

Všechna společná cvičení, na nichž se ČSLA podílela, jednoznačně potvrdila nutnost stanovit cíle i úkoly SPP tak, aby vycházely z požadavků KSČ na vysokou úroveň připravenosti armády a přihlížely ke konkrétní mezinárodní politické situaci. To v první řadě předpokládá rozvíjet ideově výchovnou práci, dlouhodobě a cílevědomě. V jednotě objasňovat cíle cvičení a mobilizovat vojáky k důslednému a uvědomělému splnění všech úkolů.

Např. příprava na cvičení Bratrství ve zbrani v roce 1980 byla těsně spjata s přípravami na XVI. sjezd KSČ. Výtečné splnění úkolů cvičení bylo chápáno jako jeden z důkazů, že ČSLA důsledně plní povinnosti, které jí strana uložila a že je připravena splnit i všechny náročné úkoly, které vytyčí sjezd. V souvislosti s 25. výročí vzniku Varšavské smlouvy byly široce a hluboce objasňovány příčiny jejího vzniku, její historická úloha a poslání, její význam pro všestranné zabezpečení rozvoje světové socialistické soustavy.

Takto organizovaná SPP účinně ovlivnila morálně politický stav cvičících štábů

a vojsk, vůli a odhodlání prokázat, že příslušníci ČSLA jsou platnými a spolehlivými členy bratrského svazu socialistických armád, že svěšené úkoly splní vždy důsledně, přesně a včas. K tomu mělo přispět i široce rozvinuté socialistické soutěžení. Vojáci masově přijímali hodnotné závazky, které se projevily nejen v kvalitě přípravy, ale hlavně pak ve vysokém úsilí, aktivitě a bětavosti v průběhu cvičení. Typickým příkladem masové iniciativy se stalo vybudování „mostu družby“ při násilném přechodu řeky Labe, jak tuto bojovou epizodu nazvali sami vojáci Sovětské armády, Národní lidové armády NDR a Československé lidové armády. Všichni v soutěži plně obstáli — nejen že odevzdali kvalitní práci, ale podařilo se jim i výrazně zkrátit stanovené normy. Most se stal konkrétním výrazem a symbolem bojové družby, přátelství, síly a neporazitelnosti, kterou umožňuje jednotu a společné úsilí armád států Varšavské smlouvy.

Každé společné cvičení se stává univerzitou vlastenecké a internacionální výchovy našich vojáků. Zejména při cvičeních Družba, kterou uskutečňujeme především se Sovětskou armádou, se osvědčilo organizovat společné osádky a obsluhy děl pro plnění bojových úkolů, údržbu a opravy techniky a zbraní. Společná bojová činnost, společná práce zanechává ve vědomí všech hluboké přesvědčení o naší síle a neochvějnou víru ve vítězství sil socialismu. Významnou výchovnou roli sehrávají vzájemná setkání vojáků ve volném čase. Osvědčují se zejména večery družby, různé tematické a sportovní soutěže, společné návštěvy kulturních a společenských akcí a historických památek. Při nich vzniká i řada osobních přátelství a kontaktů, které přetrvávají ještě dlouho po skončení cvičení.

Společná cvičení jsou vyvrcholením přípravy velitelů, štábů a vojsk, prověrkou kvality a účinnosti přípravy generálů, důstojníků a štábů, bojové a politické přípravy vojsk. Za úspěchy dosaženými při cvičeních je nutné vidět dlouhodobé úsilí, které směřuje ke zvládnutí přípravy a vedení operací, ke osvojení si nových otázek operačního umění a taktiky, získání pevných návyků při organizaci a řízení bojové činnosti vojsk a jejich zabezpečení, při mistrném ovládnutí a využívání zbraní a techniky.

Ke splnění těchto požadavků je trvale usměrňována SPP. Nezastupitelnou úlohu přitom plní stranické organizace. Jsou iniciátorem vzorného a příkladného plnění úkolů výcviku, popularizují a zobecňují nejlepší zkušenosti, bojují proti průměr-

nosti a zlehčování podmínek, proti všemu, co snižuje úroveň bojové a politické přípravy. Významné poslání mají i organizace Socialistického svazu mládeže. Především se podílejí na rozvoji aktivity a iniciativy, podporují socialistické soutěžení k dosažení výtečných výsledků v bojové a politické přípravě.

Zkušenosti ukazují, že dlouhodobá SPP s veliteli, štáby i vojáky v základní službě je základním předpokladem splnění náročných vojenskopolitických cílů a úkolů, které si při společných cvičeních vytyčujeme.

Zejména větší, rozsáhlejší cvičení skýtají možnosti k prohloubení vztahů mezi obyvatelstvem a příslušníky cvičících armád, k upevnění jednoty armády a lidu.

Před cvičeními, která se konala na území ČSSR, jsme zabezpečovali lektorské cesty s cílem seznamovat účastníky cvičení s revolučními tradicemi dělnického hnutí a národně osvobozenického boje našeho lidu, s výsledky budování socialismu v naší vlasti. V průběhu cvičení se vždy organizovaly návštěvy národních a kulturních památek, památníky revolučních míst. Hluboký zážitek zanechaly v posluchačích besedy s účastníky Slovenského národního povstání, setkání při partyzánských vatrách ve slovenských horách, v místech partyzánských bojů.

Snažíme se maximálně využít času a prostředků k uskutečnění setkání vojáků s pracujícími na závodech, v jednotlivých zemědělských družstvech, ve školách a v dalších zařízeních. Naši vojáci a velitelé např. vysoce ocenili zájem a péči představitelů územních stranických a státních orgánů NDR, pozornost, kterou věnovali zabezpečení celého pobytu na území, neformální a srdečná setkání. Nezapomenutelný dojem u všech účastníků zanechal ceremoniál udělení čestného názvu „Škola československo-polského přátelství“ základní škole v obci Krajenka v průběhu cvičení Štit-76 na území PLR.

Pro naše vojáky se stal stejně nezapomenutelným zážitkem akce předání praporu, který jim při příležitosti cvičení Štit-83 odevzdali příslušníci Dimitrovského komunistického svazu mládeže závodu Kolarovo ve Varně jako výraz přátelství a nerozborné jednoty bulharské a československé mládeže v boji za vítězství socialismu, za zachování míru na celém světě.

Společná setkání vojáků a občanů neseledují jen vzájemné poznání, ale především demonstrují jednotu budování a obrany socialismu, její internacionální charakter. Združují víru ve vlastní síly, podněcují pracující i vojáky k důslednému plnění úkolů vytyčených sjednotě našich bratř-

kých komunistických a dělnických stran.

Společná cvičení využíváme k výměně zkušeností mezi veliteli, štáby, politickými pracovníky, stranickými a mládežnickými funkcionáři. Např. v průběhu cvičení Štít-72 se uskutečnily seminární besedy na téma „Výchova vůdků k socialistickému vlastenectví a proletářskému internacionalismu“, kterých se zúčastnili velitelé a političtí pracovníci útvarů. Funkcionáři mládežnických organizací si vyměnili zkušenosti z rozvoje aktivity a iniciativy při plnění úkolů bojové a politické přípravy, agitátoři hovořili o zvýšení účinnosti individuální práce s lidmi apod.

Usilujeme o to, aby tyto bohaté zkušenosti a poznatky se po skončení cvičení uplatňovaly v každodenním životě, abychom s nimi seznámili široký funkcionářský a propagandistický aktiv.

Každé cvičení přináší něco nového — nové prvky i přístupy. Souvisí to s rozvojem vojenské vědy, s rostoucím vybavením vojsk složitou moderní vojenskou technikou i s připraveností vojenských kádřů. V jednotě s tím je nutné rozvíjet i SPP. Osvědčilo se uskutečňovat s funkcionáři politických orgánů semináře nebo besedy o účinnosti a efektivnosti SPP ke splnění cílů a úkolů operace.

Hlavní politická správa ČSLA spolu s podřízenými politickými orgány soustřeďovala poznatky o SPP v průběhu operačně strategických cvičení, přímo v praxi si ověřovala správnost obsahového zaměření, realnost a účinnost přijímaných opatření. Sledovala co největší zjednodušení administrativních prvků činnosti a prosazení maximální účasti a přímé pomoci politických orgánů na nižších stupních, zkoumala možnosti efektivního získávání a využívání informací, efektivnosti dělby práce v politických orgánech apod. Po určité době mohla poznatky shrnout a přistoupit k rozpracování otázek SPP v soudobé operaci. Předpokládáme, že v průběhu společných cvičení i nadále budou středem pozornosti politických orgánů.

Příprava společného cvičení klade vysoké nároky zejména na velení a politické orgány té armády, na jejímž území bude cvičení probíhat. Zkušenosti ukazují, že k zabezpečení je nutné zahájit včas společnou přípravu. Základním předpokladem je, aby se účastníci seznámili s cíli a učebními úkoly cvičení a v potřebném rozsahu i se zámyslem jeho provedení.

Politický orgán poté připraví plán SPP. Obsahuje nejdůležitější opatření — od příprav a zabezpečení příjezdu, přivítání a ubytování vojsk, až po vše, co se předpokládá uskutečnit v období přípravy, v prů-

běhu cvičení, zabezpečení závěru, přehlídky a rozloučení s vojsky. Osvědčilo se všechna plánovaná opatření projednat se zástupci politických orgánů zúčastněných armád, sjednotit se na nich, včetně zabezpečení propagace, publikační činnosti, kulturních opatření a společenských akcí.

Při řízení politické práce měl velký význam společný politický orgán složený ze zástupců politických orgánů armád zúčastněných na cvičení. V průběhu prvních společných cvičení měl tento orgán převážně reprezentativní charakter, postupně však narůstala jeho řídicí i koordinační úloha. Obsahově i organizačně zabezpečoval jednotlivá opatření, zobečňoval zkušenosti a aktivně se podílel na uskutečňování nejdůležitějších opatření. Poslední cvičení Štít a Bratrství ve zbrani ukázala, že společný politický orgán sehraje významnou úlohu i při usměrňování politické práce v průběhu operace. Na základě hodnocení práce jednotlivých politických orgánů na operačním stupni vyvozuje poučení pro všechny účastníky cvičení. Osvědčilo se, aby k tomuto účelu byli na příslušných politických orgánech ustanoveni rozhodčí, kteří trvale sledují a vyhodnocují práci politických orgánů a dávají potřebné podklady. Těch pak využíváme v další přípravě politického aparátu, v obsahovém zaměření ideově výchovné práce, v řízení činnosti stranických a mládežnických organizací nejen při cvičení, ale i při plnění plánů bojové a politické přípravy v průběhu celého roku.

Při větších společných cvičeních se zpravidla zřizuje tiskové středisko, na jehož práci se podílejí pozvaní pracovníci hromadných sdělovacích prostředků. Velmi náročná je práce společné redakce polních novin. Vycházejí zpravidla tak, že každé číslo obsahuje články ve všech jazycích. Na některých cvičeních byla část společná a část určená pro specifické otázky té které armády. To klade vysoké požadavky jak na novináře, tak také na pracovníky tiskárny i samotné čtenáře.

Každé spojenecké cvičení je významnou událostí v životě útvaru, svazku i vyšších štábů. Vchází do jejich historie, stává se jejich tradicí. Proto je třeba zachovat co nejvíce poznatků a dokumentů o úspěších, kterých jsme při plnění úkolů bojové a politické přípravy v polních podmínkách společně dosáhli. Z každého cvičení pořizujeme nebo dostáváme filmový dokument. V síních bojových tradic útvarů a svazků nacházíme řadu dokumentů o konkrétních činech příslušníků útvarů, kteří rozhodujícím způsobem přispěli k výtečnému splnění úkolů. Nacházíme zde i fotografie a zá-

znamy z besed stranických a státních představitelů s vojáky a veliteli a podobně cenné exponáty.

Jsou to velmi cenné materiály, jichž pak využíváme ve výchově našich velitelů a vojáků. Např. po cvičení Střet-72 jsme uspořádali školení všech učitelů SPP vojenských škol, kde jsme uspořádali školení všech učitelů SPP vojenských škol, kde jsme jako názorných příkladů použili uchovaných dokumentů. Dále jsme jich pak využívali při přípravě stranického, mládežnického a ideologického aktivu.

Potvrzuje se pravdivost slov účastníků cvičení, že ani desítky hodin na učebnách nemohou tak konkrétně a přesvědčivě ukázat, co je to socialistické vlastenectví a socialistický internacionalismus. Ani desítky hodin na cvičišti nemohou tak jasně a názorně ukázat, v čem je síla socialistické armády, jako o tom přesvědčují společná cvičení: že tato síla spočívá v nerozborné jednotě, bratrství a bojové družbě, ve vysoké připravenosti a společném odhodlání ubránit socialismus a zničit každého agresora.

V tomto výcvikovém roce, při přípravě na společná cvičení, klademe důraz především na to, aby každý příslušník ČSLA

svým odpovědným přístupem přispěl ke splnění úkolu vytyčeného XVI. sjezdem KSČ: „... nadále budovat ČSLA jako nedílnou součást ozbrojených sil států Varšavské smlouvy, jako armádu vysoce moderní, bezmezně oddanou straně a lidu, schopnou společně se Sovětskou armádou a armádami ostatních států Varšavské smlouvy uchránit mír a vymoženosti socialismu.“

V duchu Politické deklarace členských států Varšavské smlouvy, přijaté na zasedání politického poradního výboru členských států Varšavské smlouvy v lednu 1983 v Praze si naši velitelé a vojáci plně uvědomují nebezpečnost současné mezinárodní situace vyvolané agresivní politikou amerického imperialismu a dalších států NATO, i nutnost udělat vše pro další rozvoj socialismu v našich zemích, pro zachování míru na celém světě. Jednu z cest spatřujeme v dalším upevňování jednoty a síly států socialistického společenství a jejich ozbrojených sil.

To jsou silné motivy, které vedou příslušníky ČSLA k posilování bojové pohotovosti a připravenosti, ke splnění úkolů na společných cvičeních s bratrskými armádami států Varšavské smlouvy.